

گزارش‌گران بدون مرز

در دفاع از آزادی اطلاع‌رسانی

اطلاعیه مطبوعاتی

۱۵ جوزا ۱۳۹۷

۱۱ سال پس از قتل زکیه زکی، معافیت از مجازات عدالت را در افغانستان شکننده کرده است

یازده سال پس از قتل زکیه زکی مدیر رادیو صدای عدالت در جیل سراج گزارش‌گران بدون مرز (RSF) خواهان تحقیق و بررسی جدی و بی‌طرفانه است تا چگونگی و چرایی مرگ این ژورنالیست نامی کشور مشخص شود. عاملان و آمران این جنایت هیچ‌گاه به شکلی علنی معرفی و مجازات نشده‌اند.

رضا معینی مسوول دفتر افغانستان و ایران گزارش‌گران بدون مرز در این باره اعلام کرد: «یازده سال معافیت برای مسوولان قتل زکیه زکی، یازده ماه تشویق به خشونت علیه زنان ژورنالیست است. با وجود تلاش‌های شجاعانه از سوی حکومت وحدت ملی به نفع آزادی اطلاع‌رسانی و به ویژه کمیته هماهنگی مشترک رسانه‌ها و حکومت برای حفاظت از امنیت ژورنالیستان و رسانه‌ها اما هیچ تحقیق و بررسی جدی از سوی حکومت در این باره انجام نشده است. گزارش‌گران بدون مرز خواهان توضیح و اقدام جدی در باره گم شدن این پرونده و دلیل معافیت از مجازات آمران و عاملان این جنایت است.»

معلومات متناقض و یک پرونده گم شده

در شبانگاه ۱۵ جوزا ۱۳۸۶ (۶ ژوئن ۲۰۰۷) دست کم سه مرد مسلح ناشناس وارد خانه‌ی این روزنامه نگار شده و با شلیک هفت گلوله وی را در برابر چشمان پسر دو ساله‌اش تیرباران کردند. ذکیه ذکی سی و پنج ساله که مدیریت یک مدرسه را نیز بر عهده داشت از هشت سال پیش و در زمان حکومت طالبان مدیر و گوینده‌ی این رادیو بود که پیش از سقوط طالبان کار خود را آغاز و صدای آزاد افغانستان بود. برنامه‌های این رادیو عمدتاً در باره‌ی حقوق بشر و آموزش به زنان و همچنین در باره مشارکت زنان در جامعه بود.

عبدالمنان فرحی، مدیر بخش ضدتروریسم وزارت کشور در ۱۸ جوزا ۱۳۸۶ تأیید کرد که در رابطه با قتل ذکیه ذکی شش نفر دستگیر شده‌اند، دو نفر از دستگیر شدگان مظنون به ارتباط با "حزب اسلامی" به رهبری گلبدین حکمتیار هستند. اما یکسال بعد همگی این افراد آزاد شدند.

بنا بر اطلاعات گردآوری شده از سوی گزارش‌گران بدون مرز، در پی تحقیقات ریاست عمومی مبارزه با جرایم و لوی خارانوالی، بازداشت دو تن از سوی سارانوالی ولایت پروان در تاریخ مذکور تأیید شده است. اما معلومات بدست آمده در هیچ تحقیقات جدی منظور نشده است و از سرنوشت افراد بازداشت شده کدام خبری در دست نیست. تا امروز در باره این قتل تحقیق و بررسی که شایسته این نام باشد، از سوی مقامات مسئول انجام نشد.

گزارش‌گران بدون مرز در تاریخ ۲۶ حوت ۱۳۹۲ در گزارش "انتخابات در افغانستان رسانه‌های محلی در خط مقدم"، در

این باره نوشت: «بنا بر اطلاعات گردآوری شده از سوی گزارش‌گران بدون مرز، قاتلان از نزدیکان حزب گلبدین حکمتیار، بنیان‌گذار حزب اسلامی بوده‌اند. یکی از قوماندان‌های امنیت ملی که نمی‌خواهد نامش فاش شود به گزارش‌گران بدون مرز در این باره گفت: «فرد اصلی که در قتل ژورنالیست دست داشت، یک سال بعد در حمله به یکی از پایگاه‌های نظامی قوای بین‌المللی به دست قوای خارجی کشته شد. مقامات حکومتی می‌دانستند که او یکی از رهبران محلی حزب اسلامی است، اما از اینکه او در قتل خانم زکیه زکی دخالت داشته معلومات نداشتند. وقتی که تفنگچه او را پیدا کردیم معلوم شد که این همان سلاحی است که با آن زکیه را به قتل رسانده‌اند. دو نفر دیگر همدستان وی، برای جنجال‌های دیگری بندی شدند، یکی دو سال پیش در زندان مرد و دیگری همچنان در بند است.»

پس از این جنایت ده‌ها زن خبرنگار مورد حمله و تهدید قرار گرفته و یا به سکوت وادار شده‌اند. شماری از آنها مجبور شده‌اند که کار خود را به دلیل فشارهای افزایش‌یافته ترک کنند.

نشر آمار زنان در رسانه‌ها مرکز حمایت از زنان خبرنگار در افغانستان

به تاریخ ۱۹ حوت ۱۳۹۶، مرکز حمایت از زنان خبرنگار در افغانستان به مناسبت یکمین سالگرد آغاز فعالیت‌هایش برای نخستین بار آمار نزدیک به کاملی از شمار زنان فعالان در رسانه‌ها منتشر کرد.

یافته‌های کنونی مرکز حمایت از زنان ژورنالیست در افغانستان حاصل گفتگو با بیش از ۳۲۵ رسانه سراسری و محلی در افغانستان (۸۰ تلویزیون، ۱۵۹ رادیو، ۴ آژانس خبری و ۷۹ نشریه چاپی به شمول ۱۹ روزنامه متباقی ماهنامه، فصل‌نامه و مجله و هم‌چنان ۳ شبکه کیبلی) چهار نهاد حمایت از خبرنگاران و رسانه‌ها به شمول کمیته مصوونیت خبرنگاران، دفتر نی حمایت‌کننده رسانه‌های آزاد افغانستان، اتحادیه ملی خبرنگاران افغانستان و انجمن آزاد ژورنالیستان افغانستان است.

در این رسانه‌ها ۱۶۹۶ زن به کار مشغول‌اند که ۷۶۴ تن از آنها مسلکی هستند. این یافته‌ها تأیید می‌کنند که تمرکز اصلی خبرنگاران در کابل و سپس بلخ و هرات است.

مرکز حمایت از زنان ژورنالیست در افغانستان از طریق گفت و گوهای مستقیم با مدیران و مالکان رسانه‌ها و نهادهای مدافع حقوق خبرنگاران و هم‌چنان بر پایه آمارهای کتاب رهنمای رسانه دفتر نی حمایت‌کننده رسانه‌های آزاد افغانستان، که یکی از تنها منابع آماری است، کوشش کرد بخشی از ارقام را تثبیت و تفکیک نماید.

در رده بندی جهانی آزادی مطبوعات در سال ۲۰۱۸ افغانستان از میان ۱۸۰ کشور جهان در رده ۱۱۸ قرار دارد.

--